

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

K dr. Zarnikovi interpelaciji.

V včerajšnji številki smo na čelu lista prinesli interpelacijo, katero je stavil poslanec dr. Zarnik na vlado in so jo soprodpisali i drugi slovenski poslanci.

V štev. 224 „Slov. Nar.“ smo v uvodnem članku poslance pozivali naj vendar glede rastoče in vedno smejeje glavno dvigajoče germanizacije svoj glas povzdignejo, da se vsaj ne bode moglo reči, „qui tacet consentire videtur“, ker po novinah javno mnenje Slovencev o tej zadevi ne more na svetlo zaradi konfiskovalne tiskovne svobode. Z zadostjenjem torej konstatiramo, da poziv našega lista nij bil brezuspešen.

Ta Zarnikova interpelacija je politično dejanje narodne slovenske stranke; ona je možata beseda ob pravem času in v pravem tenoru govorjena. Vsak zavedni Slovenec bode beroč jo, rekel, to je izrek moje misli, tu je povedana v naravnostni, ostri pa resnični besedi nejevolja celega slovenskega naroda nad počenjanjem, katero moramo Slovenci prenašati.

Kolikor ima interpelacija stavkov, tolikokrat bi bili mi konfiscirani, ko bi jo bili kot prost članek prinesli. In res nam je policija s točno konsekvencijo vselej „Slovenski Narod“ ugrabila, kadar koli smo ali o germanizaciji šol ali o teroriziranju uradnikov izpregovorili hoteli. Čemu? Vendar je pravi glas mej narod prišel in se bode tem bolj prijel, čem dalje je bil s silo zadržavan.

Veseli nas, da se dr. Zarnik in tovariši nijso postavili na nepravo stališče dvomov in pesimističnega roke križem devanja, ki pravi: „saj ne bo nič pomagalo.“ — Če prav vemo, da zdaj tudi nikakor ne bode germaniziranja konec, vendar je bila ostra interpelacija zdaj dolžnost. Vlada naj zve, kako slovenski narod sodi; do najvišjih krogov naj se čuje, kako se državi zvestim in davkoplačujočim Slovincem godi; po svetu naj zaori, kake „pravice“ naš narod uživa, in narod slovenski sam naj sliši, da če prav nijso njegovi poslanci imeli oblasti opasnost odvrniti, ki žuga njegovi narodnosti, storili so vsaj svojo dolžnost.

Zarad tega nij tolikanj na tem ležeče, kaj bodo na interpelacijo odgovorili. Resnice naše narodne pritožbe tajiti ne morejo nikako. Nemškovalnega postopanja razumno zagovarjati tudi ne. Ako se torej na navadne fraze germanizatorjev oslanjajo, na postranske reči ovešajo, ali pa celo ošabno-prezirno molče — vse eno. Interpelacija bode imela svoj učinek.

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski.

Deželni glavar pove, da je lani sklenena postava o policijskem nadzorstvu onih cest, ki nijso državne, zadobila cesarsko potrjenje.

Poslanec grofu Barbu se dovoli odpust 8 dnij. Peticija posestnikov iz Bele Peči, (Weissenfels) naj se takoj napravi dovoznja cesta k železniški postaji Radeče, se izroči gospodarskemu odseku. — Dr. pl. Schrei izroči prošnjo graščine Šneperške, naj bi se kmalu uravnale v gozdih imenovane graščine servitutne zadeve.

Poslanec Tavčar izroči prošnjo občine Konjiške, okraja Litijskega, da se z deželno postavo oddelke skladne ceste iz Litijske do Savske železniške postaje in naprej do Zagorja po levi strani določi, dalje prošnjo občine Št. Lambrecht, da bi se v litijskem kantonu cesta od železnične postaje Sava po Krnici zraven Tine čez Št. Lambrecht, Kal, Čolnišče v Zagorje, za konkurenčno cesto imenovala. (Izroči se gospodarskemu odseku).

Dr. Razlag izroči prošnjo graških vseučilišnih dijakov za podporo iz deželnega zaklada.

Poslanec P. Kozler odloži v pismu do deželnega glavarja svoje mesto, kot ud deželne komisije za uravnanje davka. Nova volitev bode v eni prihodnjih sej.

Dr. Costa in drugovi interpelujejo c. kr. vlado, kdaj se bode uravnala pravica posestnikov občine Bistriške, iz gozdov graščine Šneperk jemati drva, katero pravico so kmetje do pred par leti imeli.

Vladni zastopnik c. kr. dvorni svetnik Widmann odgovarja na interpelacijo grofa Barba in pravi, da so žandarji s kmetiskim fantom, ki nij prišel k novačenju popolnem korektno ravnali. Na interpelacijo dr. Coste, zakaj se nijso davki v občini Bistriški zaradi slabe letine še zdaj odpisale, da se je uže od finančnih uradov poskrbelo, da se volja interpelantov izvrši.

Prebere se potem interpelacija dr. Zarnika zaradi germanizacije, katero smo uže v včerajšnjem listu priobčili.

Deželni glavar dr. Kaltenegger odgovarja v imenu deželnega odbora na interpelacijo poslanca Pakiža, zaradi Turjaške ceste. Ker je pa g. deželni glavar po svoji šegi popolnem le za se tiho govoril, za občinstvo pa nerazumljivo ne moremo pri najboljši volji povedati, kaj je mož rekel.

Vladna predloga stavbenega reda, izroči se odseku v katerega se izvolijo: Langer, Kotnik, Kozler, Braune, Jugovic, Obreza, dr. Schrei, Gariboldi in Dežman.

Poslanec Dežman poroča v imenu narodno-gospodarskega odseka o vladni predlogi postave o brambi poljščine.

Po nekaterih od poročevalca navedenih popravkih v slovenskem tekstu postave, sprejme se po predlogu dr. Coste, cela postava „en bloc“, tudi v tretjem branji.

Poslanec Murnik poroča v imenu finančnega odseka o računskem sklepu deželnega zaklada in njegovih podzakladov za l. 1873 in nasvetuje:

1. Računski sklepi kranjskega deželnega zaklada in njegovih podzakladov za leto 1873. se s skupnimi dohodki, kateri so v glavnem od finančnega odbora za prav spoznanem pregledu razloženi z 641006 gld. 32 kr. in s skupnimi stroški ravno v tistem pregledu navedenimi in zaračunjenimi z 611183 gld. 73 kr., toraj s končnim blagajničnim ostankom z 29822 gld. 59 kr. odobre.

2. Skupno premoženje, katero se po teh računskih sklepih kaže, in katero je v gori imenovanem glavnem pregledu specifičirano in sicer:

a) v končni blagajnični gotovini 29822 gl. 59 kr.;

b) v aktivnih kapitalih oziroma v obligacijah po kursni denarni vrednosti 648497 gl. 64 kr.;

c) v denarni vrednosti posestev in inventara 386515 gld. 83 kr.; toraj skupaj 1064836 gld. 6 kr., in po odračunjenih čistih pasivnih zastankih 52875 gld. 34 kr., tedaj v končnem čistem znesku denarne vrednosti z 1011960 gld. 72 kr. se vzame na znanje.

3. Deželnemu odboru se naroča, naj skrbi za to, da se bodo v prihodnje v računskih sklepih kranjskega deželnega zaklada in njegovih podzakladov, ter v glavnem pregledu o gospodarjenju in končnim premoženju teh zakladov obligacije izkazale po nominalni vrednosti v avstrijski veljavi, in da se bode njih kursna denarna vrednost v rubriki „opomba“ vrstila.

To se brez debate odobri.

Dr. Poklukar poroča v imenu finančnega odseka in predlaga:

1. Proračun deželo-kulturnega zaklada za l. 1875 s potrebnostjo 5507 gl. 35 1/2 kr., z zakladdo 862 gld. 24 kr. in s primanj-kavo 4645 gl. 21 1/2 kr., se odobri;

2. deželnemu odboru se naroči, primanj-kavo 4644 gld. 11 1/2 kr. iz lastnega aktivnega kapitala deželo-kulturnega zaklada takrat pokriti, kadar se mu čas zato ugoden zdi, — do tod pa primanj-kavo začasno iz deželnega zaklada založiti.

Tudi to se odobri.

Poslanec Dežman poroča v imenu finančnega odbora o dolžnih užitinskih pri-

kladah za deželni in zemljišno odvezni zalog, in predlaga, naj deželni zbor, poročilo deželnega odbora da se zaostana svota v znesku 128.977 gld. 67 1/2 kr. po c. kr. finančni prokuratorij izterjava, na znanje vzame.

Poslanec Zagorec (slovensko) pravi, da ne bode mogoče povsod dobiti denarja, ker so nekatere družbe ki so užitnino odkupovale, uže razrušene. Naj bi se tedaj prej natančno pozvedelo, predno se toži, ali je mogoče dobiti denar ali ne.

Poročevalec Dežman (slovensko) pravi, da je mnenje Zagorčev, da predsedniki, tako imenovanih „Abfindungsvereine“ ne bodo mogli plačati zaostalega resnično; ali ker se bode denar po pravnem potu iztrjeval, bode lahko vsak dotičnik povedal, kako stvar stoji.

Predlog se potem potrdi.

Poslanec Dežman poroča v imenu finančnega odseka zaradi deželne priklade od piva in žganja in nasvetuje, da se predlog izroči deželnemu odboru, da o prihodnjem zasedanju o tem poroča.

Dr. Costa nasvetuje v imenu finančnega odseka, da se po toči zadetim dolenjskim občinam dovoli 5000 gold. iz deželnega zaklada. Poslanec E. Schaffer nasvetuje, naj bi se za ta denar žito za seme kupilo in še le prihodnjo spomlad razdelilo. Dr. Costa temu ugovarja, ka je uže zdaj treba pomoči. Pri glasovanju pa vendar obvelja predlog poslanca Schafferja s 13 proti 12 glasovi. Poslanec Murnik poroča o prošnji za subvencijo za cesto iz Bloške police na Rakek, katera se odbije.

Poročilo deželnega odbora zaradi deželnega doneska za uravnavo Save pri Krškem, izroči se narodno-gospodarskemu odseku.

Dr. Costa predlaga, da se za posvetovanje kmetijske šole na Dolenjskem, ves deželni zbor konstituiraj, kot komité. (Se sprejme.)

Prihodnja javna seja v pondeljek.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 9. oktobra.

Češki poslanci, ki se niso udeležili dež. zbora, so mandat izgubili; bodo torej nove volitve in Mladočehi utegnejo še kak sedež priboriti.

Škof kraljevograški Hančl na Češkem je umrl. Bil je nad 90 let star. Bil je nemšk ustavoverec.

Srbski cerkveni zbor se je 4. t. m. zopet sešel.

Mej **ogerskim** ministerstvom posebno mej Bittom in Szaparym vlada nek nov razpor, kakor magjarski in nemški listi poročajo.

Vnanje države.

Iz **Madrida** se poroča, da je don Karlos odstavil generala Dorregaraya. Zavaljo tega velika nezadovoljnost mej Karlisti. Ali je don Karlos ranjen ali ne, to se še zdaj za gotovo ne ve.

Iz **Rima** prihaja vest, da so razbojniki ujeli monsignora Teodolija, kamerlengo vatikanske bazilike, ko je v Trinelli potoval. 150.000 lir terjajo zanj. — Varnost osebe tedaj v Italiji nij velika, a nij bila uže dolgo. V tem ima Italija še mnogo trebiti.

O **dansko-nemški** razmeri pišejo ruske „Peterburgskija Vedomosti“: „Vprašanje šlezviško, da si videzno brez vsacega pomena, vendar more bodočno postati za Nemško, ki je vsled izida poslednjih let kar omamljeno, — glavni predmet novih preprirov. Brez dvombe bode sočutje

izobraženega sveta na strani Danske. Vrh tega stoji za Dansko v tem slučaju ves škandilnavski sever, dalje Angleško in Rusko. Posebno so slednji imeli velik upliv, v tej zadevi, ker je Bismarck z nenavadno počasnostjo šlezviško vprašanje, da celo preziral.“ Tako govori list vlade ruske o Nemški.

Nemški škandal o zaporu grofa Arnima, ker nij hotel intimnih Bismarkovih pisem izročiti skušajo berlinski listi opravičiti. Pisma ali akti govore o najvažnejših političnih vprašanjih sedanosti in Arnim jih je menda hotel zoper Bismarcka porabiti.

Škof Trierski je svojo kazen dosedel in je bil iz ječe izpuščen.

Iz **Londona** se poroča, da so se enkrat Angleži mej soboj lasali. V Northamptonu je zmagal pri volitvi konservativec. Zarad tega so radikalcij upor napravili in ranili več oseb. Policija nij mogla miru narediti, zato so vojake na pomaganje poklicali.

Dopisi.

Iz Kamnika 6. okt. [Izv. dop.] Nobeno mesto na Kranjskem bi se ne povzdignilo in olepšalo tako lahko, kakor ravno naše. Kapitala tu ne manjka niti posameznim niti mestu samemu — manjka pa moči, duše, ki bi dala mrtvemu kapitalu življenje, da bi plodonosno kolobaril in koristil celi občini in posameznim. Podvzetnega duha nahajamo pri nas zelo malo, in kateri ga kaj ima, pa nima snovi, zato žalibože ne napredujemo samo, marveč gremo rakovo pot. — Povsod skušajo napredovati in siboljšavati to ali uno in z dragimi žrtvami napravljajo si koristnih naprav. Mars katero mesto bi se z vsemi štirimi poprijelo lepe prilike napraviti si plinovo razsvetljavo, ko bi imelo tako priložnost, kakor jo ima Kamnik. V c. kr. smodnišnici, kjer se oglje za smodnik kuha, izpusti se toliko plina v zrak, kateri če bi se napeljal po mestu bi ne zadosteval le celemu mestu v razsvetljavo, marveč tudi vsem prodajalnicam in gostilnicam. Ta plin bi se za malo odškodovanje lahko dobil; torej samo napeljavo cevi, pravo za čiščenje, gazometer in nekatere druge reči bi bile za napraviti in Kamnik imel bi plinovo svečavo. Nekoliko tisočev vložiti, kateri bi gotovo donašali prec dobre obresti, bi bilo prav lahko, ako bi se združili nekateri, še boljše pa, ko bi mesto samo izvršilo to podvzetje.

Od Radeč 5. okt. [Izv. dopis]. (Prvi javni kmetijski zbor) je bil tedaj 4. okt. ob treh, pod milim nebom na Njivicah mej Glazarjevo in Brejšekovo hišo, poleg Radeč pod Svibnjim. Razen radeške gospode se je bilo tu zbralo pod vihrajočo zastavo nad 150 verlih kmetov, ki so se za poduk jako zanimali. Znani narodni učitelj Pernišek je tu od 3. do 5. ure neprenehoma govoril z dolenjskim humorom, kakor se baš dopada ondotnemu kmetu. Razlagal (in kazal) je namreč klosterneuburško moštvo vago in s toplomerom vred tudi eksperimentoval. 2. točka dnevnega reda je bila praktična demonstracija z Dzirzonovim panjem, s teoretičnim spremljevanjem. Dalje je kazal in razlagal novo ceno šurkaluico, s katero se zadržuje urna stara matica z rojem v zraku in se pa tudi da rabiti proti malim požarom, kakor tudi škropljenje uvelih rastlin. Posebno so se interesovali kmetje tudi za ondi razstavljeno ročno mlatilnico na palce (cveke). Nekateri so si jo hoteli kar ta dan naročiti. (Živeli taki

kmetje, kakoršni ste pod Kumom!) Končno je seznanil Pernišek poslušalce z več odličnimi korunovimi plemeni in z rusovskim lanom, kar je tudi vse ondi bilo na ogled. Na željo pričujočih bode bodočo nedeljo zopet predaval učitelj Pernišek, torej pri 2. kmetijskem zboru tudi zunaj, a v trgu, o čemer žele poslušalci.

Nekateri kmetje so tu jako talentirani in so tudi občutljivi za vse lepo in dobro. Ako bi si osnovali še v Svibnjem narodno šolo, izvrstni ljudje bi živeli kedaj ondot. To se ve, kmetijstvo bi moral dobro gojiti dotični učitelj, ker je ondot zgolj kmet.

Ako nebi bila ondi za kmetijski napredek želo uneta gg. Šajar in Gutmanstal, ne bilo bi mogoče aranžirati kaj tacega. A ta dva vsega štovanja vredna ekonomista žertvujeta za take namene narodu mnogo časa in materijala. Torej živela!

Kakor je sploh navadno pri očitnih shodih, tako je bila tudi temu zboru na potu neka spaka. Vulgo Cenoti, neka furlanska duša, ki je pred nekoliko let priromala mej radeške Slovence, se jezi nad govornikom, ker nij govoril furlansko ali pa bismarkovsko. Ta kolerični italijanski temperament pa jo je odrinol od ljudij, ker ga je govornik kar gredoč z nekoliko debelo absolviral. Kedor išče ta najde je veljalo tudi g. Cenotiju.

Domače stvari.

— (Deželni zbor) kranjski ima denes ob 10 uri tajno sejo, v kateri se zaradi dolenjske kmetijske šole posvetuje.

— (Ljutomerska posojilnica) ima jutri v nedeljo občni zbor.

— (Besedo) napravijo v nedeljo 11. t. m. rodoljubi v Skednji pri Trstu v spomin slavnega pesnika S. Jenka v Beničevi hiši poleg Šumana z jako zanimivim programom. Igrala se bode veselo-igra „Dobro jutro“. Pri besedi svira vojaška godba. Uljudno se vabijo vsi rodoljubje. Začetek točno ob 6. uri.

Osnovni odbor.

— (V mariborsko semenišče) je letos stopilo le 9 učencev, 7 iz mariborske, dva iz varaždinske gimnazije. Iz celjske nobeden.

— (Nesreča na ulici) se je včeraj o 8. uri dopoldne pripetila v slonovej ulici; ko namreč pripeljejo iz Perlesove hiše hlapci 3 krave, vsako posamezno, naenkrat se zadnja splaši, ter podere na tla hlapca, da je v nezavednosti obležal. Vsled tega se splaše še prvi dve, ter v divjem diru bežljajo proti noveji hiši zraven Maliča, vsacemu z rogovi grozivši. Navzočni delavci so jih naposled ujeli.

— (K smrti na véšala obsojen) je 9. okt. pred ljubljanskimi porotniki ubijalec dr. Mava v Kamniku njegov ujec Jožef Mav. Več iz obravnave prihodnjich. Porotniki so ga enoglasno krivega spoznali, da si je do zadnjega tajil.

— (Na Plešivici) pri Grezupljem pod Ljubljano so pri cerkveni slovesnosti streljali. Pri tem se je zgodila nesreča, en človek je bil do smrti zadet, drugi je teško ranjen.

— (Cerkven tat.) Iz Krašnje se „Danici“ piše: „Pretečeni teden priklatil se je čudno pobožen rokodelce v našo cerkev. Bila je ura 1/2 1, ko je v cerkev prišel. Cerkvenik pogleda za njim in ga najde vsega

zamaknenega v veliki altar, ter ga pusti. Črez nekoliko časa zopet pogleda v cerkev, ali molilca nij. Zamaknil se je bil v — milodarno tružico, odnesel jo za altar, kjer je hotel v miru prešteti sv. Tomaža miloščino. Cerkvenik to zapazi in hiti proti altarcu, tat ves prestrašen skoči izzad altarja, ter hoče kleče svojo binavsko pobožnost nadaljevati. Pa v tem hipu so ga močne roke objele, ter ga tirale pred sodnijo. Od začetka je tajil svoj hudobni namen, potem pa se je udal, in zdaj premišljuje v ječi kaj se pravi: ne kradi.

— (Nesreča.) „Sl. G.“ piše: Dne 4. okt. je želar Brunčič v Babincih pasel dvaletna vola, si je zakuril in zaspal pri ognju. Vola mu odideta v mlado deteljo, pa se prenajesta in sta bila v pol uri mrtva, eden mu je opal na cesti, ko je domu gual, eden pa še le doma.

— (O obdarjenji slovenskih gledališčnih iger) poroča deželni odbor, deželnemu zboru: „Kakor je bilo uže v §. 9 računskega poročila od l. 1872 omenjeno — se je pri deželnem odboru vsled razpisa dveh gledališčnih premij, vsaka z 250 gld. ki ji je slavni deželni zbor s sklepom od 22. sept. 1869 dovolil, v vsem skupaj 11 dram vložilo vzlasti drame: „Zeta carja Lazarja“, ali „Bitva na Kosovem polji“, žaloigra v 5 dejanjih; „Drog“ žaloigra v 5 dejanjih (iz slovenske zgodovine sredi 8 stoletja); „Veronika Desenička“ žaloigra v petih dejanjih (iz zgodovine grofov celjskih); „Hudi Kljukec“ drama v 4 dejanjih (iz narodnega življenja na Kranjskem); „Danila“ žaloigra v 3 dejanjih (iz Rimskih časov na Notranjskem); in zraven omejenih še 3 žaloigre in 3 šaloigre. Na podlagi kritike od odbora slovenskega dramatičnega društva izrečeno in po lastni presoji deželni odbor nobene predloženih iger deloma zaradi njihove popolne nesposobnosti za konkurenco, deloma zaradi večjih bistvenih pomanjkljivosti nij mogel s premijo obdariti, dovolil je pa v spodbujajo k daljni delavnosti Jožeta Kleniču, pisatelju igre „Zeta carja Lazarja“, ali „Bitva na Kosovem polji“, 80 gld., Ivanu Veselu pisatelju igre „Drog“, 60 gld., Tonetu Turkušu, pisatelju igre „Veronika Desenička“ in Miroslavu Vilharju pisatelju igre „Danila“, vsakemu po 30 gold.

— (O deželni zalogi slovenskih šolskih knjig) poroča kranjski deželni odbor deželnemu zboru tako-le: Da deželni odbor izvrši sklep sl. deželnega zbora od dne 9. januarja 1874, razglasil je po časnikih, da se je ustanovila deželna zaloga za izdajanje slovenskih šolskih in vadnik knjig, za srednje, meščanske in strokovne šole, ter klical pisatelje tistih knjig, naj pošljejo rokopise, naznanivši jim ob enem, kaj je vse potrebnega glede tega. Vsled tega klica prosil je P. Ladislav Hrovat, profesor novomeške realne in višje gimnazije deželni odbor, naj bi prevzel v deželno zalogo šolskih knjig njegovo latinsko slovnico za slovensko mladež; profesor Boštjan Žepič na zagrebški višji gimnaziji ga je pa prosil, naj bi prevzel njegovo latinsko vadnico z besednjakom vred. Poslala sta oba tudi dotične rokopise. Profesor Žepič je pri tem tudi izrekel željo, naj bi se mu dalo 20 iztisov njegove knjige vadnice zastonj. Profesor P. L. Hrovat pa ni prosil nič iztisov zastonj. — Kakor je bilo že v poročilu od dne 25. novembra 1873. l.

povedano, je ministerstvo za bogočastje in nauk z odpisom od dne 14. marca 1873. l. št. 12507. obe ti šolski knjigi odobrilo, ter pisateljema privoli nagrado 950 gld., in sicer prvemu 450 gld., drugemu pa 500 gld., pod to pogodbo, da se njuni deli tiskate. Trebalo ni tedaj po zmislu zgoraj imenovane sklepa deželnega odbora nikakoršnega drugačnega dokaza, da imata imenovana rokopisa vse potrebne lastnosti, da se prevzmeta v deželno zalogo šolskih knjig. — Deželni odbor je koj poslal rokopisa c. k. deželnemu šolskemu svetu, ter ga prosil naznanila, v kaki namen da sta pisatelja dobila zgoraj omenjeno nagrado od c. kr. ministerstva, in v ktere šolske razrede kranjskih gimnazij se hoste te knjigi vpeljali, nadalje naj dobrohotno pové, koliko po priliki iztisov teh knjig bi kranjske gimnazije na leto potrebovale in ako se sme računati, da bi se jih tudi zunaj Kranjske kaj prodalo. — Po naznanilu c. k. deželnega šolskega sveta od 10. in od 24. aprila 1874. leta št. 564. in 617. zadostuje latinska slovnica profesorja P. L. Hrovata po sodbi učiteljev strokovnikov vsem stopnjam gimnazijskega uka, ali da se bo za sedaj rabiti mogla le v tistih razredih, v katerih se po določenih ministerkega odpisa od 20. septembra 1873. l. št. 8172. sme rabiti slovenski učni jezik pri uku latinskega jezika, namreč v paralelkah I. in II. razreda na ljubljanski gimnaziji in v I. in II. razredu realnih gimnazij v Kranji in v Novem mestu; da je tudi pričakovati, da se bo na ravno tistih šolah vpeljala knjigovadnica profesorja Žepiča. V dotičnih oddelkih I. in II. razreda bilo je šolskega leta 1873/4. 180 učencev. Ali in koliko bi se teh knjig zunaj Kranjskega poprodalo, o tem ni mogel deželni šolski svet nič povedati. Obema imenovanima pisateljema dovolilo je c. kr. ministerstvo nagradi v pripoznanje hvale vredne književne delavnosti in v podporo za izdajo rokopisov. Deželni odbor ni mogel imeti nikakoršnega pomisla, da ne bi prevzel obeh rokopisov v deželno zalogo šolskih knjig, ker pisatelja ne bi bila v stanu, da bi te knjige sama založila, in ker tudi nijsta mogla najti nobenega privatnega založnika. Zavalj tiska se je s tiskarjem v Novem mestu, Vincencijem Bobnom, tako govorilo, da mora on tisek slovnice za plačilo 40. gld. od póle do srede julija 1874. l., tisek knjige vadnice, pa za plačilo 28. gld. od póle, ter tisek latinsko-slovensko-nemškega in slovensko-latinskega besednjaka za plačilo 40. gld. od póle do konca januarja meseca 1875. l. delati, ter vse deželnemu odboru poslati. Tisek 21 pol debele slovnice je v 800 iztisih zdaj dokončan. Vse iztise ima že v rokah deželni odbor, ki jih je dal vse na pol trdo vezati, ter njihovo razprodajo prepustil ljubljanski trgovini s knjigami, umetninami in muzikalijami Ig. pl. Kleinmayrja in Fedor Bamberga za prodajno ceno po 1 gl. 50 kr. proti 25% prodajni proviziji (izvzemši prodajo v Novem mestu, kjer je tiskar Boben za njo prosil). Imenovana knjižarna se je pa pri tem obvezala, da bo postavila tudi v Kranju, v Celovcu, Celju, Gradcu, Mariboru, Ptuj, Varaždinu, Zagrebu, Karlovcu, Reki, Trstu, Gorici, Pragi in na Dunaju komisijonarje za razprodajo te knjige. Tisk te knjige je veljal 865 gld. 70 kr., vez po 15 kr. od iztisa je veljal 120 gld. 25% provizija bo vrgla 300 70 kr. vsega 1285 gld. 70 kr. Razprodaja

vseh 800 iztisov po 1 gl. 50 kr. bi vrgla 1200 gld. Deželni blagajni se je dal nalog, da vzame za deželno zalogo šolskih knjig enkrat za vselej dovoljeni znesek 10000 gld. iz deželnega zaklada, da napravi zanj posebno zapisno knjigo, ter da v njej zaračuni vse izdatke in dohodke deželne zaloge šolskih knjig. Doslej se razun stroškov za tisek in vez prof. Hrovatove slovnice še ni nič nakazalo, da naj se izplača iz deželne zaloge šolskih knjig. Z ozirom na to menda tudi visoki deželni zbor ne bo terjal, da naj se mu za to leto predloži račun o deželni zalogi šolskih knjig.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 2. okt.

Predsednik sodnije: Tomšič, prisednika: Jevnikar in Čuber, zapisnikar Žužek, drž. pravdnik: Hočevnar, zagovornik: dr. Razlag. Porotniki so bili: Matevž Premperl, Matija Valenčič, Miha Okorn, baron Sigmund Zojz, August Maršalek, Štefan Lapajne, Pavel Skalec, Franz Pirker, Matija Elster, Janez Več, Jožef Bartelj, Vincenc Jan.

Iz zatoženega spisa posnemljemo: France Cerar, 40 let star, oženjen, polgruntar v Podgorici pri Dolu pod Ljubljano, oče 2 otrok, dozda nekaznovan, je obdolžen, da je 31. julija 1874 blizu ob 8. zvečer, kakih 20 korakov od svoje hiše v Podgori Janeza Močilnikarja, ko je ta za šupo svojega zeta Jožefa Jagodca graben čistil, z motiko tako na glavo udaril, da je bil Janez Močilnikar po izreku sodnikov smrtno ranjen in je še tisto noč umrl.

France Cerar se je namreč razjezil, videč Močilnikarjevo delo, ker se je voda na njegovo zemljišče napeljavala; vzame motiko v roke, gre na komaj 20 korakov proč od njegove hiše delajočega Janeza Močilnikarja in ga z motiko z veliko silo na glavo in potem tudi še na pleča udari ter sevrne nazaj v svojo hišo; Janez Močilnikar pa se poda v hišo svojega zeta, ter tam še tisto noč umre.

Pri obravnavanju pred porotniki snjektivno France Cerar sam obstoji dejanje, a se izgovarja, da je ono dejanje storil, ko se je branil, ker ga je Janez Močilnikar z lopato na glavo udariti hotel, on pa je udarec, z motiko, katero je baš v rokah imel, izpodbiti hotel in tako se je zgodilo, da je pri izpodbijanju motika zdrčila in glavo zadela.

Zagovornik dr. Razlag dokazuje, da tu nij dokazov zlé volje in poudarja, da je bolje, ka se pet zločincev nekrive spozna, nego da bi se eden po nedolžnem obsodil.

Porotniki spoznajo z 11 glasovi proti nemu obtoženca za nekrivega.

Razne vesti.

* (Živinska kuga na Hrvatskem.) Zagrebški „Obzor“ prinaša žalostno novost o živinski kugi, ki se hoče na Hrvatskem ugnjezditi tudi črez zimo. Posebno graja malomarnost stražnikov, ki često vsled špekulacij puščajo živino črez mejo, dalje se pa posestniki sami za dotične naredbe in predpise nič ne brigajo. Strogost se navadno tam izvršuje, kjer je nij treba. Tako se n. pr. okužene ovce in koze zapirajo v hleve, mesto, da bi se pošiljale na čvrsti zrak. — Za vojake in domobrance dežela res prinaša težke obeti, toda vojna poveljništva, niti v najsiromašnejše kraje nečejo pošiljati vojno

pomoč, da bi omejili nevarno bolezen. Kjer država tako brani in varuje interese državljanov, sama pada počasi v gmojni propad. * (Strašni požar) je uničil minole dni mesto Hlinsko na Češkem, nedavno pa trg Gorlice v Galiciji.

Deželno gledališče nemško.

Denes 10. oktobra:

Norma,

Oper in 4 Aufzügen von Bellini.

Dunajska borza 9 oktobra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70	gld.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	25	"
1860 drž. posojilo	107	"	75	"
Akcije narodne banke	986	"	—	"
Kreditne akcije	243	"	50	"
London	109	"	85	"
Napol.	8	"	85 1/2	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	103	"	90	"

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in bledanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, sluh, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolje, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852. Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagrađi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in grži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnu, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sečni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurju, trganju v mehurju i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prs-

nih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moja pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, sluhšanji in hipohondriji. Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji. Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici i tišcanji v prsih. Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic. Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanji in hujšanji. Št. 75.928. Barona Sigm. 10 letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plinahstih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., i funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 35 gold., — Revalesscière-Biscuits v pušicah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 35 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberanzmeyer, v Bran-

braku Diechtl & Frank, v Celoveci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Kolerik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijakih trgovcih; tudi razpošilja danajška biša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Anatherinova ustna voda

od dr. J. G. Poppa,

c. k. dvornega zobozdravnika na Dunaji, mesto, Bognergasse št. 2.

v flaconih po 1 gl. 40 kr.

je najizvrstnejše sredstvo pri revmatičnih zobnih boleznih, pri vnetju, otekanju zobnega mesa, odlusu zobni kamen in zabrani narejanje novega, utrđi rahle zobove, ker krepeča zobno meso; in ker snaži zobe in zobno meso vseh škodljivih tvarin, daje ustam prijetno barvo in odstrani hud duh iz njih že po kratkem rabljenju.

Anatherinova zobna pasta

od dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zobozdravnika na Dunaji.

Ta preparat vzdržuje čistost dihanja in služi tudi v to, da daje zobom najlepšo beloto, in je varuje pokvarjenja ter krepí zobno meso.

Dr. J. G. Poppov vegetabilčen zobni prah.

Snaži zobe tako, da, ako se vsak dan rabi, se ne odstrani le navadno tako siten zobni kamen, nego je tudi glazura na beloti in nežnosti vedno večja.

Cena škatljice 63 kr. a. v.

Zaloga: (7—4)

v Ljubljani pri Petričič in Pirknerji — Jos. Karingerji — A. Krisperji — Eduard Mahr — Fer. Melh. Schmitt — E. Birschtz-u, lekarji; — v Kranji pri L. Krisperji — Seb. Schaunig-u, lekarji; — v Plüberg-u pri Herbst-u, lekarji; — v Varaždinu pri Halterji, lekarji; — v Rudolfovom pri Dr. Rizzoli-j, lekarji; — Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed. Bömes-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u, lekarji; v Gorici pri Pontoni-j, lekarji — J. Kellerji; — v Wartenberg-u pri F. Gadlerji; — v Vipavi pri Anton. Deparis-u, lek.; — Postojni pri Kupferschmidt-u lekarji; — v Škofljoki pri C. Fabiani-j, lekarji; — v Kočevju pri J. Braune-tu, lekarji; — v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel-j, lekarji; — v Radoljici pri Zalokar-jevi vdovi.

Umrli

od 5. do 8. okt.:

J. Verčič, otrok mlinarja, 16 mes. na vračnici. Adela Copič, c. kr. stražmojstra hči na vnetici grla. Ana Šuster, oskrbnikova soproga, 58 l. na oslabljenju. Josip Skufca, krojaški pomočnik, st. 20 l. za sušico. Marička Stefe, trgovčeva hči st. 2 1/2 let za vnetico. Anton Pasar, st. 25 l. za vodenico.

Tujci.

7. oktobra:

Evropa: Wurmb E. iz Pazine. — Rudolf iz Kamnika. — Židan, Savonovi, Zvirim iz Vidma. — Gabrieli iz Gorice. Pri Slonu: Corotai iz Reke. — Kaufman iz Maribora. — Murgelj iz Laš. — Karpeles, Sinreich iz Dunaja. — Murko iz Vira. — Bregar iz Višnje gore. — Kralupi iz Gradca. Pri Malič: Riti iz Trsta. — Herc, Jerman, Sire iz Dunaja. — dr. Maver iz Tolmina. — Ungar iz Gradca. Pri Zamorec: Pavlič iz Toplice. — Kučar iz Mosta.

Pomoček za pokončevanje podgan.

M. Spielman iz Zagreba, c. kr. izklj. privilegija lastnik se usoja p. t. občinstvu svoj nezmotljiv pripomoček za pokončevanje podgan, mišev, krto v in ščurkov priporočiti, ker more činnost svojih pripomočkov z najboljšimi spričali od visokih oblastij in od zasobnikov spričati in se učnek pripomočka hitro pokaže.

Fabrika in depozitiji so porok zato, da to sredstvo res pomaga. Moje zaloge so v vseh c. kr. glavnih mestih.

C. kr. izključivo privilegirana brezstrupna

Tinktura za stenice,

ki v dveh minutah stenice in zalego pokonča.

Univerzalni flašter za kurje očesa,

s katerim se v najkrajšem času izgubi vsako kurje oko.

Kavčuk pasta,

s katerim se vsako usnje, obutalo, tako namaže, da ne gre voda skozi, če se prav 48 ur v njej stoji.

Mazilo za ozeblino,

ako se potrebuje, neha precej srbica, in ozeblino se ozdravi.

Cene: 1 dozis pomočka za uničevanje podgan, mišev in krto v 1 gld. — 1 flaša tinkture za stenice 40 kr. — 1 flaša prahu za ščurke 60 kr. — 1 doza flaštra za kurje očesa 50 kr. — 1 dozis kavčuk-paste 50 kr. — Mazilo za ozeblino 1 gld. 10 kr. Pri vsacem se pove, kako je rabiti.

Ljubljana: H. L. Wencel, glavni trg, „pri plavi kugli“. — Kamnik: Janez Murnik. — Škofja Loka: Franc Marinšek. — Mengš: M. A. Jencić. — Radovljica: Fridrich Hamann. (200—6)

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Maks Armich.

Ein neues Abonnement beginnt eben auf:

GORNELIA

Wiener illustrierte Moden- und Damenzeitung.

Am 1. und 16. eines jeden Monats erscheint regelmässig eine Arbeits-Nummer von 8 Seiten, eine Unterhaltungs-Nummer von 4 Seiten, ein Schnittmusterbogen im grössten Format.

Preis vierteljährlich mit freier Postzusendung nur 1 fl. 20 kr. 6. W., ganzjährlich bei Vorausbezahlung nur 4 fl. 50 kr. 6. W.

Noch nie, seitdem es Journale gibt, hat sich ein Blatt so rasch in allen Kreisen der Gesellschaft eingebürgert, wie die „Cornelia“.

Solche Erfolge können nur durch wirkliche Gediegenheit, Reichhaltigkeit und Billigkeit erzielt werden, und da Zahlen besser beweisen als Worte, geben wir eine vergleichende Uebersicht des Inhalts während der letzten drei Monate der „Cornelia“ und daneben des „Bazar“.

Die „Cornelia“ brachte:

344 Abbildungen
78 Schnittmuster
49 Stickereivorlagen.

Der „Bazar“ brachte:

345 Abbildungen
66 Schnittmuster
9 Stickereivorlagen.

Die „Cornelia“ enthielt somit, bei um ein Fünftel billigerem Abonnements-Preise, in drei Monaten nur eine Abbildung weniger als das Konkurrenzblatt, dagegen zwölf Schnittmuster und vierzig Stickereivorlagen mehr! Die „Modenwelt“ enthielt in denselben drei Monaten 36 Schnittmuster und 30 Stickereivorlagen weniger als die „Cornelia“.

Der Zweck des practischen Theils der „Cornelia“ ist, vermittelt der grössten Mannigfaltigkeit von geschmackvollen und doch einfachen Moden, sowie zahlreicher Handarbeiten, welche sämmtlich in den eigenen Wiener und Pariser Künstler-Ateliers der Verlagshandlung auf Holz gezeichnet und geschnitten werden, ein unentbehrlicher Rathgeber im täglichen Leben zu sein, sowie durch die vollkommenste Brauchbarkeit seiner deutlichen Schnittmuster jeder Dame Gelegenheit zu bieten, ihre eigene und der Kinder Toilette, Wäsche u. s. w. mit bedeutenden Ersparnissen selbst anzufertigen.

Der Inhalt eines Jahrganges der „Cornelia“ bezieht sich auf mindestens 1500 Original-Illustrationen, 200 Stickereivorlagen, 360 Schnittmuster, und es ist eine unumstössliche Thatsache, dass die „Cornelia“ das preiswürdigste und reichhaltigste Modenjournal von ganz Europa ist.

Die Redaction des belletristischen Theils stellt sich als Grundsatz, nur stylvolle, unterhaltende und belehrende Original-Artikel und künstlerisch ausgeführte Original-Illustrationen zu geben; sie will bildend und erfrischend auf die Frau wirken und wird darin durch Beiträge der beliebtesten Schriftsteller und Künstler unterstützt. (272—4)

Abonnements werden per Postanweisung entgegengenommen vom

Cornelia-Verlag,

Wien VI. Magdalenenstrasse 23.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.